

KOLUMNA **MINISTARSTVO FILMA**

Prvi ustanak hr

KINO SLUČAJ NAKON ŠTO ZAGREB OTKUPI EUROPU ISPRED TOGA SE KINA 27. RUJNA OČEKUJE NAJVEĆE OKUPLJANJE FILMAŠA DOSAD

PIŠE: **NENAD POLIMAC**

Najveći medijski događaj u protekla dva tjedna nesumnjivo je grčevit pokušaj zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića da dokaže kako je najnormalnija stvar na svijetu što kupuje stan od 120 i nekoliko četvornih metara, vrijedan 370 tisuća eura. Čak je i Duško Ljuština, član Gradskog poglavarstva zadužen za kulturu, kojem tepaju "mali Bandić", prošle subote zakukao u Jutarnjem listu: "Mislim da svi gradonačelnici redom u Hrvatskoj imaju veći stan od gradonačelnika Zagreba. Pa što bi on trebao? Živjeti u šatoru? Možda se ljudima sviđaju libijski običaji?"

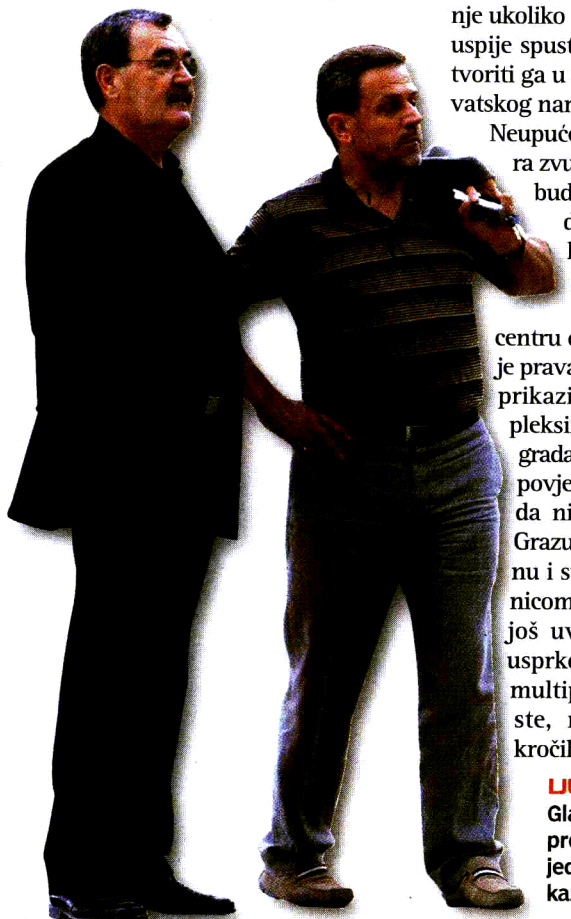
Veličina Bandićeva stana zbilja nije problem (čak i moj stan je veći, samo što nije toliko vrijedan). Problem je možda način na koji ga je platio. Ali još je veći problem lakoća s kojom se on poigrava neusporedivo vrjednijim zgradama kojima nije vlasnik ali koje su u njegovoj nadležnosti.

Uzmimo primjer zagrebačkog kina Europa u Varšavskoj ulici broj 3. Ako je vjerovati pouzdanim informacijama, 24. rujna ove godine na Skupštini grada Zagreba na dnevnom redu trebala bi biti kupnja tog kina i njegova prenamjena: gradska uprava namjerava ga kupiti od poduzeća Kinematografi i njegova stranog vlasnika Eastern European Property Funda za 3 milijuna i 100 tisuća eura (možda i nešto manje ukoliko u međuvremenu uspije spustiti cijenu) i pretvoriti ga u drugu scenu Hrvatskog narodnog kazališta.

Neupućenima to ne mora zvučati blasfemično, budući da se posvuda potura teza kako je starim gradskim kinima u najužem centru odzvonilo i kako je prava budućnost kino prikazivanja u multipleksima na periferiji grada. Još je lakše u to povjerovati ako nikada niste bili u Beču, Grazu, Parizu ili Berlinu i suočili se s činjenicom da "stara" kina još uvijek rade, i to usprkos konkurenciji multipleksa. Ukoliko ste, međutim, ipak kročili izvan granica

budući da se posvuda potura teza kako je starim gradskim kinima u najužem centru odzvonilo i kako je prava budućnost kino prikazivanja u multipleksima na periferiji grada. Još je lakše u to povjerovati ako nikada niste bili u Beču, Grazu, Parizu ili Berlinu i suočili se s činjenicom da "stara" kina još uvijek rade, i to usprkos konkurenciji multipleksa. Ukoliko ste, međutim, ipak kročili izvan granica

LUŠTINA I BANDIĆ
Glavni akteri pretvaranja još jednog kina u kazališni prostor

Hrvatske, vaša slika svijeta - bar glede situacije s kinima - ipak je bitno drukčija.

U nas bi starih kina danas bilo zasigurno više da Kinematografi na prijelazu stoljeća nisu prodani - u poprilično sumnjivim okolnostima - Eastern European Property Fundu, međunarodnim dilerima koji su se specijalizirali za izrabljivanje postkomunističkih zemalja. Za skromnu svotu od dva i pol milijuna eura domogli su se poduzeća koje je krajem devedesetih vrijedilo bar osam milijuna i neko vrijeme tvrdili da se namjeravaju baviti kinematografskom djelatnošću. Ubrzo su, međutim, počeli rasprodavati nekretnine, ostvarili fantastičan profit, smanjili početni kapital poduzeća s 57 milijuna i 800 tisuća kuna na nevjerovatnih milijun i 600 kuna, te našli u gradu Zagrebu zahvalnog partnera. Nakon što im je gradska uprava otkupila četiri kina i namijenila im - izuzev Tuškancu - druge kulturne sadržaje, započelo je cjenjkanje oko kina Europa kao njihovog najjačeg aduta.

Kino Europa izgrađeno je 1919. godine (vlasnik Alfred Müller uredio ga je u tada popularnom secesijskom stilu) i po svoj prilici jedno je od najstarijih i najljepših prostora namijenjenih prikazivanju filmova u Jugoistočnoj Europi. I takvu povijesnu znamenitost Bandić i njegovi "mali Bandići" žele pretvoriti u prateću scenu nacionalnog kazališta! Kao da nije dostatno što je već nekoliko gradskih kina pretvoreno u

vatskih filmaša

CILJ POBUNE OKO 200 FILMAŠA OKUPIT ĆE SE DA BI SPRIJEČILI NAJAVLJENU PRENAMJENU NAJATRAKTIVNIJEG KINA U ZAGREBU U PRATEĆU SCENU HNK

KINO EUROPA
Grad Zagreb
trebao bi ga
uskoro otkupiti za
3,1 milijun eura

teatre! Tijekom prenamjene vjerojatno će pobacati sjedala iz partera kako bi proširili scenu, možda i oštetiti neku od prekrasno sačuvanih štukatura, a naposljetku će se suočiti sa činjenicom da će radnici poprilično teško dostavljati komade scenografije na novu pozornicu, jer je kolni prilaz kinu itekako nepristupačan.

Pretvaranje kina Europa u kazalište barbarski je čin i za njega je Milan Bandić ponajviše odgovoran. Možda čak i najizravnije, jer je navodno u pitanju dogovor s premijerom Sanaderom, čija je supruga, kako su mediji više puta upozoravali, protežirala Anu Lederer da postane intendantica HNK. Ako u pitanju nije "dogovor" na vrhu, ključni potez povukao je "mali Bandić". Ljuština, ravnatelj kazališta Kerempuh, dosad ništa nije poduzeo za kino baštinu (u saniranje kina Tuškanac - jedine oaze filmske kulture u Zagrebu - nije uložio ni jednu lipu, ali zato troškovi preuređenja starih kina u plesne centre i nova kazališta iznose i po 20 milijuna kuna) i očito mu imponira što će napokon i "dinastija Šovagović" (Dragan Despot, suprug Anje Šovagović, direktor je drame HNK) dobiti svoju scenu.

U igri moćnika kino Europa vjerojatno bi dobilo "coup de grace", poput konja na izdisaju. Igrom slučaja, inače pasivna filmska zajednica (da nije bilo protesta Ivana Galete, profesora Likovne akademije i renomiranog autora eksperimentalnih filmova, kino Tuškanac bi danas već bilo druga sce-

"DAJ MI KINO"
Amblem akcije
koja će pokušati
"spasiti" zadnje
gradsko kino

na HNK) ovaj put se odlučila na protudarac, zasićena govorkanjima kako je kazališni lobi utjecajniji od filmskog. Hrvatski filmski savez, najagilnija filmska institucija u nas, i sve dinamičniji Zagreb film festival već dugo pripremaju akciju "Daj mi kino", čiji je cilj postići da što više već zatvorenih starih kina ponovno proradi, a da postojeća ostanu u funkciji. Akcija - za koju su posebne plakate dizajnirali Bruketa i Žinić - započet će emitiranjem kratkih filmova u trajanju od dvije minute i za to će se koristiti svaki mogući medij, od lokalnih televizija do javnih prostora. Ti su filmići reakcija na prodaju i zatvaranje kino dvorana u središtu

Zagreba, sramotnom fenomenu koji je - po sudu organizatora - isključivo hrvatski, a potpisuju ih, između ostalih, veterani Rajko Grlić, čija se "Karaula" upravo našla u širem izboru kandidata za Europsku filmsku nagradu, pobjednik ovogodišnje Pule Antonio Nuić, nagrađivani autori animiranih i eksperimentalnih filmova Simon Bogojević-Narath i Zdravko Mustać te mnogi drugi.

Po gradske vlasti posebno će se neugodan događaj odigrati 27. rujna, tri dana nakon njihove skupštine na kojoj će potvrditi kupnju i prenamjenu kina Europa. Naime, u toj će dvorani u predvorju biti otvorena izložba "Odlučni trenuci", na kojoj će prvi put u nas biti pokazane reprezentativne fotografije velikih svjetskih snimatelja, od Vilmosa Zsigmonda do Johna Tolla, a istodobno će se organizirati i potpisivanje peticije za spas gradskih kina, pa i kina Europa. Budući da će se akciji pridružiti članovi Hrvatskog društva filmskih radnika, za očekivati je da će se u blizini Cvjetnog trga skupiti više od dvjestotinjak ljudi, posve dostatno da se Bandiću i gradskoj upravi pokaže da rade krivu stvar. Koliko će se pritom pred kinom zateći i tzv. "običnih" građana, čiju podršku i potpise filmaši također očekuju, može se samo nagađati. Tko zna, možda se na Zagreb film festivalu, koji se održava sredinom listopada, i na kojem će akcija imati finale, proslavi činjenica što kino Europa ipak neće biti pretvoreno u kazalište.

Akcija "Daj mi kino" doima se ozbiljno, jer se - čini se - ne želi zadovoljiti malim ustupcima. Normalno je da grad Zagreb prepusti kino Europu filmašima, jer se godišnji repertoar može popuniti samo održavanjem nekolicine zagrebačkih filmskih festivala te premijerama i prikazivanjem hrvatskih filmova snimljenih tijekom te godine. No što je s obećanjem Ministarstva kulture da će Zagrebu osigurati pravu Kinoteku (ona u Kordunskoj 1 nije to bila čak ni prije zatvaranja)? Uz kino Europu trebala bi opstati bar još dva-tri stara kina pa bi potrebe filmskog Zagreba bile zadovoljene. ■